

Turvapaikanhakijat ja maahanmuuton asiat

Projektisuunnitelman tiivistelmä 31.8.2016

TAVOITTEET

LAPE -muutosohjelmassa on kaksi isoa muutoskokonaisuutta, joihin molempiin turvapaikanhakijoiden ja maahanmuuton asiat liittyvät. Muutoskokonaisuudet ovat:

- I. Lapsen oikeuksia ja tietoperustaisuutta vahvistava toimintakulttuuri ja
- II. Lapsi- ja perhelähtöiset palvelut

Valtaosa tavoitteista ja toimenpiteistä liittyy muihin kärkihankkeen alatyöryhmiin, jolloin niiden toteutusta valmistellaan yhteistyössä muiden alatyöryhmien kanssa.

- Molempiin muutoskokonaisuuksiin sisältyvänä yleistavoitteena on vahvistaa positiivista ja osallistavaa asenneilmapiiriä, yhdenmukaistaa ja vahvistaa maahanmuuttajataustaisten lasten ja perheiden tarpeisiin vastaavia palveluja ja toimintamalleja sekä parantaa lasten ja perheiden yhdenvertaisuutta sekä monimuotoisuuden huomioimista
- Toimintakulttuurin uudistamisessa tavoitteena on, että turvapaikanhakijoihin, pakolaisiin ja muihin maahanmuuttajiin liittyvää osaamista vahvistetaan ja lisätään poikkihallinnosta yhteistyötä yli sektorirajojen. Toimintakulttuurin uudistamiseen liittyy myös ilman huoltajaa olevien lasten edustajajärjestelmän kehittäminen siten, että turvataan paremmin lasten yhdenvertainen kohtelu ja lapsen edun toteutuminen.
- Palvelujärjestelmän osalta tavoitteena on saada se vastaamaan aikaisempaa paremmin maahanmuuttajataustaisten lasten ja -perheiden tarpeisiin. Palveluihin liittyviä kehittämissuunnitelmia on tehty perhekeskusjärjestelmään, koulun ja varhaiskasvatuksen toimintaan sekä lastensuojeluun.

KEINOT, KONKREETTISET TOIMENPITEET

1. *Vahvistetaan lapsilähtöistä, poikkihallinnollista yhteistyötä yli sektorirajojen*
  - nimetään työryhmä vahvistamaan ihmisoikeusperustaista työskentelyä ja nostamaan keskusteluun ja tekemään ratkaisuehdotuksia palvelujärjestelmän eri nivelkohtien ja siirtymävaiheiden ongelmiin.
  - kehitetään alaikäisten ilman huoltajaa olevien edustajajärjestelmää ja mahdollisuuksia jälkihuoltoa vastaavien tukitoimien saamiseen osana TEM:n koordinoiman Lapsena ilman huoltajaa turvapaikanhakijoina tulleiden vastaanoton ja kotouttamisen yhteistyöryhmän työtä. Lisäksi kehitetään yksityismajoituksessa olevien maahanmuuttajalasten ja perheiden tuen saamista.
2. *Uudistetaan lasten, nuorten ja perheiden kanssa työskentelevien ammattilaisten maahanmuuttoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvää osaamista (osana teemaa 3.1.)*
  - voidaan sisällyttää ammattikorkeakouluihin, yliopistoihin ja täydennyskoulutuslaitoksiin maahanmuuttoon ja kotoutumiseen liittyviä opintokokonaisuuksia
  - vahvistetaan sosiaali- ja terveysalan ja pedagogisen ja psykologian alan opintoasteiden pakollisia opintoja koskien perheiden moninaisuutta, yhdenvertaisuutta ja maahanmuuttoa, pakolaisuus mukaan lukien

3. *Kehitetään perhekeskumallia huomioimaan maahanmuuttajataustaisten lasten, nuorten ja perheiden tarpeet (osana teemaa 4.2)*
  - vahvistetaan Kotouttamisen osaamiskeskuksen informaatio-ohjauksen roolia perhekeskustoiminnassa
  - huomioidaan perhekeskuksen kohtaamispaikka -toiminnossa monikulttuuristen perheiden tarpeet
  - ohjataan perheitä aktiivisesti alkukartoitusten piiriin ja vahvistetaan perheenkotouttamissuunnitelman ja palvelutarpeen arvioinnin ja muiden suunnitelmien yhteensovittamista sekä sähköisten työvälineiden yhteensovittamista ja tehokkaampaa hyödyntämistä
  - pilotoidaan kokeilua, jossa perhekeskukset ottaisivat koordinaatiovastuun oleskeluperusteesta riippumatta perheiden kotouttamissuunnitelmien laatimisesta, seurannasta ja päivittämisestä
4. *Kehitetään koulun ja varhaiskasvatuksen toimintaa maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten hyvinvoinnin tueksi*
  - edistetään kotouttamissuunnitelman avulla lasten ohjautumista varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen,
  - edistetään lasten osallistumista varhaiskasvatukseen (suomen /ruotsin kielen taidon kehittymisen varmistamiseksi ja tuetaan lasten suomen / ruotsin kielen oppimista varhaiskasvatuksessa.)
  - vahvistetaan opettajien osaamista tunnistamaan oppimisvaikeuksia ja psykososiaalisen tuen tarvetta sekä oppilaitosten mahdollisuuksia antaa tietoa oppilashuoltopalveluista
5. *Kehitetään lastensuojelua vastaamaan turvapaikanhakijoiden ja muiden maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten tuen tarpeisiin*
  - kehitetään monitoimijaista lastensuojelutarpeen arviointiprosessia ja tiedonkulkua
  - kehitetään sijais- ja jälkihuoltoa huomioimaan paremmin maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten tarpeet

TULOKSET

- Poikkihallinnollisen koordinaation ja tiedonkulun parantuminen
- Positiivisen ja osallistavan asenneilmapiirin ja ihmisoikeusosaamisen vahvistuminen,
- Integroituneen monikulttuurisuuden huomioivat lapsi- ja perhepalvelut,
- Perheiden moninaisuuden huomioiva palvelujärjestelmä
- Alaikäisten tarpeita vastaava edustajajärjestelmä

Lisätiedot:

Virva Juurikkala/STM virva.juurikkala@stm.fi

